Lietas Nr. A420407213
Lietas arhīva Nr. A42-01129-14/15

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 25.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Reitupe,

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 3.maija lēmuma Nr.11-8/4384 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] No 1997.gada 25.septembra /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicējs) piešķirta Latvijas vecuma pensija par kopējo apdrošināšanas stāžu 12 gadi 18 dienas. Uz 2013.gada 31.martu pieteicēja vecuma pensijas apmērs bija Ls 87,30 un piemaksas apmērs Ls 8,40.

Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk arī – Aģentūra) Rīgas pilsētas Zemgales nodaļas 2013.gada 11.marta lēmumu Nr.13/635993 pieteicējam pārtraukta vecuma pensija un ar lēmumu Nr.13/636015 pārtraukts izmaksāt piemaksu pie vecuma pensijas.

Pieteicējs minētos lēmumus apstrīdēja.

Ar Aģentūras 2013.gada 3.maija lēmumu Nr.11-8/4384 (turpmāk – Lēmums) (*lietas 13.-15.lapa*) atstāts negrozīts Aģentūras Rīgas pilsētas Zemgales nodaļas 2013.gada 11.marta lēmums Nr.13/635993 un lēmums Nr.13/636015.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[1.1] Ievērojot Krievijas Federācijas Valdības un Latvijas Republikas Valdības vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā dzīvojošo Krievijas Federācijas militāro pensionāru un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību (*spēkā no 1995.gada 27.februāra*) (turpmāk arī – Vienošanās) 9.pantu, jau no šīs Vienošanās spēkā stāšanās brīža persona nevarēja paļauties, ka vienlaicīgi saņems divu valstu pensijas.

Turklāt starpvalstu līgumu un nacionālo tiesību aktu būtība ir novērst situācijas, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona vienlaicīgi saņem vairāku valstu pensijas.

Sakarā ar Latvijas Republikas Valsts kontroles 2011.gada 17.oktobra revīzijas ziņojuma ieteikumu 2012.gada 23.februārī Aģentūrā saņemta Ārlietu ministrijas sagatavota informācija par Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņēmējiem, uz kuriem attiecas Vienošanās.

Salīdzinot saņemto informāciju ar informāciju par Aģentūras sniegto pakalpojumu saņēmējiem, konstatēts, ka pieteicējs saņem gan Krievijas Federācijas izdienas pensiju, gan arī Latvijas vecuma pensiju. Līdz ar to no Krievijas Federācijas puses Vienošanās netika pildīta, tas ir, izdienas pensija netika pārtraukta.

[1.2] Lai novērstu situācijas, kad Latvijas pensija ir piešķirta par to pašu apdrošināšanas periodu, par kuru pensiju piešķīrusi cita valsts, likumdevējs ir papildinājis likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumus ar 42.^{1}punktu.

Ņemot vērā, ka mainījās tiesiskie apstākļi un tika saņemta informācija par Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņēmējiem, Aģentūra 2012.gada augustā uzsāka administratīvo procesu uz iestādes iniciatīvas pamata.

[1.3] 2012.gada 29.augustā pieteicējam pieprasīts iesniegt izziņu, par kādiem periodiem viņš saņem Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Vienlaicīgi viņš tika informēts, ka gadījumā, ja konstatēs, ka Krievijas Federācijas izdienas pensija piešķirta par to pašu periodu, par kuru ir piešķirta Latvijas pensija, tad Latvijas pensija tiks pārskatīta.

Pieteicējs iesniedza Krievijas Federācijas vēstniecības Konsulārās nodaļas Sociālās nodrošināšanas nodaļas 2012.gada

18.septembra izziņu Nr.42997/1424, kurā norādīts, ka viņš saņem Krievijas Federācijas pensiju par dienesta periodu no 1955.gada 6.augusta līdz 1983.gada 25.oktobrim.

[1.4] Pamatojoties uz iepriekš minēto, no 2013.gada 1.aprīļa tika pārskatīts Latvijas vecuma pensijai vērā ņemtais apdrošināšanas stāžs un no tā tika izslēgts periods no 1955.gada 1.septembra līdz 1960.gada 23.jūnijam, kurš ir ņemts vērā, piešķirot arī Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Vienlaikus ir konstatēts, ka pieteicēja apdrošināšanas stāžā nebija ieskaitīts darba periods no 1984.gada 24.janvāra līdz 1985.gada 31.martam, kas saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punktu tajā bija ieskaitāms.

Pieteicējam Latvijas apdrošināšanas stāžs pēc pārskatīšanas ir 8 gadi 5 mēneši 4 dienas, kas ir mazāks nekā noteiktais nepieciešamais minimālais apdrošināšanas stāžs (10 gadi), lai viņam būtu tiesības uz Latvijas vecuma pensiju.

Tā kā pieteicējam nav tiesību uz vecuma pensiju, attiecīgi viņam nav tiesību arī uz piemaksu pie vecuma pensijas.

[1.5] Pieteicējs ir Krievijas Federācijas militārpersona, uz kuru attiecas Vienošanās nosacījumi, kas neparedz vienlaikus saņemt divu valstu pensijas. Pārtraucot vecuma pensiju, ir noregulētas pieteicēja tiesības uz pensiju atbilstoši Vienošanās nosacījumiem un likuma „Par valsts pensijām" tiesiskajam regulējumam. Pieteicējam nevarēja rasties tiesiskā paļāvība, kura šobrīd būtu aizsargājama. Tas, ka, izslēdzot no apdrošināšanas stāža periodus, persona ir zaudējusi tiesības uz vecuma pensiju Latvijā, nenozīmē, ka personai ir atņemtas sociālās garantijas vecuma gadījumā.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu. Pieteikumā un tā papildinājumā norādīja šādus argumentus.

[2.1] Likumā „Par valsts pensiju" nav noteikts jēdziens „citas valsts pensija", proti, jēdziens „valsts pensija" un „izdienas pensija" būtiski atšķiras.

Pieteicējam ir piešķirta militārā pensija, kuras izmaksu regulē Krievijas Federācijas 1993.gada 12.februāra likums „Par pensiju nodrošināšanu personām, kuras bijušas karadienestā vai dienējušas iekšlietu iestādēs, un šo personu ģimenēm" (turpmāk – Krievijas Militāro pensiju likums).

Saskaņā ar Krievijas likumdošanu Krievijas militārā pensija nav valsts pensija, bet ir izdienas pensija. Likumā „Par valsts pensijām" nav sastopamas pazīmes, ka likumdevējs jēdzienā „citas valsts pensija" gribēja iekļaut ne tikai ārvalstu valsts pensijas, bet arī ārvalstu izdienas pensijas.

[2.2] Ja tomēr tiesa uzskatīs, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts regulē arī ārvalsts izdienas pensiju izmaksas kārtību, lietderīgi ņemt vērā ārvalsts izdienas pensijas piešķiršanas īpatnības, īpaši par kalendāra stāža uzskaiti.

Saskaņā ar Krievijas Militāro pensiju likuma 13.pantu militārā pensija piešķirama personām ar kopējo militāro stāžu 20 gadi un vairāk. Pieteicēja militārais stāžs ir būtiski vairāk nekā 20 gadi. Tas ir pilnīgi pietiekami, lai piešķirtu militāro pensiju, neņemot vērā pieteicēja apmācības periodu, kas bija izslēgts no Latvijas apdrošināšanas stāža. Strīdīgs apdrošināšanas periods neietekmē militārās pensijas piešķiršanas faktu. Ņemot vērā minēto, uz pieteicēju konkrētajā gadījumā nav attiecināms likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts.

[2.3] Aģentūra nepareizi piemēro un interpretē Vienošanās 9.pantu.

Minētā norma konkrētajā gadījumā pienākumu uzliek Krievijas Federācijas pusei, tā neattiecas uz Latvijas pensiju.

Tāpat no Vienošanās nav skaidrs, par kādiem „kompetentiem orgāniem" un par kāda veida pensiju „par Latvijas Republikas līdzekļiem" ir runa.

Nav pamatots viedoklis, ka Latvijas vecuma pensija pieteicējam bija piešķirta ne tā kā visiem Latvijas pensionāriem, bet ar papildus nosacījumu, kas paredz atņemt pensiju vai samazināt pensijas apmēru jebkurā brīdī.

[2.4] Pieteicēja ieskatā situāciju regulē 2007.gada 18.decembra Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līgums par sadarbību sociālās drošības jomā (turpmāk arī – Līgums). Līgums neparedz to abu valsts pensiju pārrēķināšanu, kas bija piešķirtas pirms līguma spēkā stāšanās 2011.gada janvārī, bez personas rakstveidā izklāstītas vēlmes.

Līguma 3.panta trešās daļas ierobežojums attiecas tikai uz tām personām, kuras ir aktīvajā militārajā dienestā brīdī, kad rodas tiesības uz pensiju. Pieteicējs nav militārpersona vairāk kā 20 gadu.

[2.5] Lēmumā nav ņemta vērā tā likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkta daļa, kas noteic, ka pensijas samazināšana pieļaujama tikai gadījumā, ja Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi. Tādējādi jāņem vērā Starptautiskais pakts par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām un Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija.

[2.6] Lēmumi ierobežo pieteicēja pamattiesības, kuras garantē Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 105. un 109.pants.

[2.7] Vienlīdzības princips pieprasa nevis izturēties pret visiem vienādi, bet gan vienādi izturēties pret vienādām interesēm. Izdienas, t.sk. militārās, pensijas mērķis ir dot priekšroku noteiktai personu grupai, salīdzinot ar pārējiem pretendentiem uz sociālo apdrošināšanu. Līdz ar to atšķirīga attieksme ir attaisnota, jo personas atrodas nesalīdzināmos apstākļos.

Latvijas pensijas izmaksas pārtraukšana militārajiem pensionāriem tikai pamatojoties uz faktu, ka militārā dienesta pensionāriem ir

papildu iztikas avots ārzemju pensijas veidā, nostāda viņus nevienlīdzīgā situācijā ar pensionāriem, kuri papildus pensijai saņem kapitāla, procentu, īpašuma nomas vai īres ienākumus, vai arī strādājošiem pensionāriem.

[2.8] Ir jāņem vērā tiesiskās paļāvības princips. Piešķirot pensiju, Aģentūra zināja, ka pieteicējs saņem Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Vecuma pensija pieteicējam tika piešķirta uz mūžu.

[3] Atbildētāja – Aģentūra Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, Lēmumā minētos argumentus papildinot ar šādiem apsvērumiem.

Likumdevējs ir pieņēmis imperatīvu normu, saskaņā ar kuru izdodams obligātais administratīvais akts. Tiesiskās paļāvības princips nedod pamatu ticēt, ka reiz noteiktā tiesiskā situācija nekad nemainīsies. Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktu iestāde ir piemērojusi uz priekšu, nevis tai piešķirot atpakaļvērstu spēku. Nav konstatējams Satversmē un starptautiskajos cilvēktiesību dokumentos garantēto tiesību uz īpašumu aizskārums.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Tā kā pieteicējs saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta ceturto daļu nav izteicis lūgumu skatīt lietu mutvārdu procesā, kā arī to, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmajai un ceturtajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ noraidāms.

[6] 1997.gada 25.septembrī Aģentūra izdeva pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru pieteicējam piešķīra Latvijas Republikas vecuma pensiju. Pensija piešķirta par kopējo apdrošināšanas stāžu 12 gadi un 18 dienas. No 2006.gada 1.janvāra pie vecuma pensijas tika piešķirta piemaksa. Uz 2013.gada 31.martu pieteicēja pensijas apmērs bija Ls 87,30 un piemaksas apmērs bija Ls 8,40.

[7] Administratīvā procesa likuma 85.panta otrajā daļā noteikts, ka adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt tad, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem: 1) tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu vai administratīvais akts ietver tā atcelšanas atrunu; 2) administratīvais akts izdots ar kādu citu nosacījumu un šis nosacījums nav vispār izpildīts, nav pienācīgi izpildīts vai nav laikus izpildīts; 3) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī, iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot. Šādā gadījumā administratīvo aktu var atcelt triju mēnešu laikā no dienas, kad iestāde uzzināja par tā atcelšanas iespēju, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas; 4) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī, iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot, un administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

[8] Ar Lēmumu pieteicējam pārtraukta vecuma pensijas izmaksa un piemaksas pie vecuma pensijas izmaksa. Vecuma pensijas izmaksas pārtraukšana pamatota ar likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktu, bet piemaksas pie vecuma pensijas izmaksas pārtraukšana – ar šī likuma pārejas noteikumu 41.punktu un Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1024 „Noteikumi par ikmēneša piemaksu pie vecuma un invaliditātes pensijas" (turpmāk – noteikumi Nr.1024) 2., 6. un 7.punktu.

[9] Atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktam, ja personai ir piešķirta citas valsts pensija par apdrošināšanas periodiem, kas ņemti vērā, piešķirot vai pārrēķinot Latvijas pensiju, Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, ja regulā Nr.883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi.

Šī likuma pārejas noteikumu 41.punkta pirmais teikums noteic, ka Latvijā un Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīs dzīvojošiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, līdz 2011.gada 31.decembrim piešķir piemaksu par katru apdrošināšanas stāža gadu. Savukārt noteikumu Nr.1024 2.punkts paredz, ka piemaksa ir atkarīga no apdrošināšanas stāža (pilnos gados), kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim un par kuru Latvijā ir aprēķināta vecuma vai invaliditātes pensija. Atbilstoši šo noteikumu 6.punktam, ja apdrošināšanas stāžs, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, pēc piemaksas piešķiršanas tiek pārskatīts un atbilstoši pārrēķināta vecuma vai invaliditātes pensija, attiecīgi pārrēķina arī piemaksu. Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 7.punktu, ja personai atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.punktam tiek pārskatīts apdrošināšanas stāžs par periodu līdz

1995.gada 31.decembrim, vienlaikus ar pensijas apmēra pārskatīšanu pārskata arī piemaksas apmēru.

[10] Saskaņā ar Latvijas Republikas Valsts kontroles 2011.gada 17.oktobra revīzijas ziņojuma „Paralēlā likumības revīzija par Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas atbildīgo valsts institūciju darbību, nodrošinot saistību izpildi, kas izriet no Vienošanās" ieteikumu Aģentūra saņēma Ārlietu ministrijas sagatavotu informāciju par Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņēmējiem, uz kuriem attiecas Vienošanās. Salīdzinot saņemto informāciju ar informāciju par Aģentūras sniegto pakalpojumu saņēmējiem, tika konstatēts, ka pieteicējs saņem gan Krievijas Federācijas izdienas pensiju, gan arī Latvijas Republikas vecuma pensiju.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējam saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktiem izdienas stāžā iekļauts periods no 1955.gada 6.augusta līdz 1983.gada 25.oktobrim (*lietas 37.-38.lapa*). Periods no 1955.gada 1.septembra līdz 1960.gada 23.jūnijam iekļauts arī periodā, par kuru pieteicējam piešķirta Latvijas Republikas vecuma pensija.

[11] Atbilstoši Vienošanās 1. un 2.pantam, Vienošanās mērķis ir nodrošināt Krievijas Federācijas militārpersonu (militāro pensionāru) un viņu ģimenes locekļu, kuri pastāvīgi dzīvo un kuriem būtu tiesības dzīvot Latvijas Republikas teritorijā, sociālo aizsardzību.

Vienošanās III sadaļa reglamentē pensiju nodrošināšanu. No Vienošanās 7.panta secināms, ka primāri visus jautājumus, kas saistīti ar militāro pensionāru pensijām un pabalstiem (pensiju un pabalstu noteikšana, pārrēķināšana un izmaksa) risina Krievijas Federācijas iestādes (Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrija un citi kompetenti orgāni), sadarbojoties ar Latvijas Republikas kompetentajām iestādēm (orgāniem).

Tas cita starpā izsecināms no spēkā esošajām normām, jo saskaņā ar Krievijas Federācijas 1998.gada 27.maija federālo likumu „Par militārpersonu statusu" (*tekstu krievu valodā sk. http://docs.cntd.ru/document/901709264*) par bijušās militārpersonas un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību, materiālo nodrošinājumu ir uzņēmusies gādāt Krievijas Federācija saskaņā ar šā likuma 3.pantu. Atvaļinātām militārpersonām un viņu ģimenes locekļiem ir tiesības uz likumā noteiktām sociālām garantijām, tostarp likumā noteiktu medicīnisko aprūpi (16.pants), kā arī pabalstiem un izmaksām naudas izteiksmē, ņemot vērā militārpersonas un viņa ģimenes sastāvu, veselības stāvokli, ģimenes materiālo stāvokli un citus nosacījumus.

Atbilstoši Vienošanās 9.pantam Latvijas Republika, ja tā uzskata par nepieciešamu, ir tiesīga piešķirt Krievijas Federācijas militārpersonai arī Latvijas Republikas valsts pensiju. No Vienošanās 9.panta otrā teikuma izriet, ka gadījumos, kad persona saņem pensiju no abām valstīm, Krievijas Federācijai ir paredzētas tiesības apturēt pensijas, kas militārpersonai piešķirta pirms Latvijas pensijas piešķiršanas, izmaksu uz laiku, kamēr persona saņem Latvijas pensiju. Tā kā saskaņā ar Vienošanos militārpersonām pensijas maksās Krievijas Federācija, secināms, ka Vienošanās paredz Krievijas Federācijas kompetentām iestādēm tiesības ierobežot pensijas izmaksu dubultā apmērā, ja persona izvēlas saņemt Latvijas Republikas piešķirtu pensiju.

Kā pamatoti norādīts Lēmumā, starpvalstu līgumu (attiecīgi arī konkrētās Vienošanās) būtība ir novērst situācijas, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona saņem vienlaicīgi vairāku valstu pensijas. No Vienošanās 9.panta satura tiesai nav šaubu, ka normas mērķis ir novērst situācijas, kad bijušajām militārpersonām par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu pensijas tiktu maksātas gan no Latvijas Republikas budžeta, gan Krievijas Federācijas budžeta. Līdz ar to pieteicējam gan no Vienošanās spēkā stāšanās brīža, gan no iesnieguma par pensijas piešķiršanu brīža nebija tiesiska pamata paļauties, ka viņš vienlaicīgi par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu varētu saņemt divu valstu pensijas. Situācija, kad persona par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu saņem pensiju divās valstīs, ir pretrunā ar vispārpieņemtiem principiem sociālās aizsardzības jomā. Turklāt, situācija, kad persona saņem pensiju par vienu un to pašu apdrošināšanas stāžu divās valstīs, ir netaisnīga pret tām personām, kas saņem pensiju tikai vienā valstī par konkrētu apdrošināšanas stāžu. Tādējādi tiesiskās vienlīdzības princips prasa, lai situācija būtu atrisināta taisnīgi un nevienai personai nebūtu priekšrocības pret citām personām, ja tās atrodas salīdzināmos apstākļos. Tiesa nesaskata loģiskus apsvērumus tam, kāpēc pret pieteicēju būtu jāpastāv atšķirīgai attieksmei situācijā, kad viņš saņem pensiju divās valstīs par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu, salīdzinājumā ar personām, kas saņem pensiju vienā valstī par attiecīgu apdrošināšanas stāžu. Pārrēķinot pensiju un izslēdzot no tās apdrošināšanas stāžu, par kādu pieteicējs jau saņem pensiju no Krievijas Federācijas, valsts ir nodrošinājusi tiesiskās vienlīdzības principa ievērošanu attiecībā pret pārējiem valsts vecuma pensijas saņēmējiem, kas saņem vecuma pensiju par konkrētu apdrošināšanas stāžu vienā valstī.

Vienlaikus konstatējams, ka Vienošanās nesatur nekādus nosacījumus attiecībā uz līgumslēdzēju valstu pensiju piešķiršanu, pensiju apmēru, kā arī pensiju pārrēķināšanas noteikumiem, tostarp Vienošanās nesatur regulējumu par to, kā jārīkojas situācijās, kad persona par vienu un to pašu periodu saņem abu valstu pensijas. Līdz ar to pensiju piešķiršana, pensiju pārskatīšana un citi ar pensijām saistīti jautājumi risināmi saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem.

[12] Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts nepārprotami noteic, ka personai nav tiesiska pamata par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu saņemt gan Latvijas, gan citas valsts pensiju. Savukārt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa regula (EK) Nr.883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu pieteicēja gadījumā nav piemērojama.

Tā kā likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts, kurš stājās spēkā 2012.gada 18.jūlijā, paredz, ka šādā gadījumā Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, tad ir iestājušies Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 1.punkta nosacījumi, kas ir par pamatu iepriekš izdota labvēlīga tiesiska administratīvā akta atcelšanai. Līdz ar to Aģentūra, ievērojot iepriekš minēto tiesisko regulējumu, pamatoti šos periodus izslēdza no apdrošināšanas stāža.

[13] Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 11.panta pirmo daļu un pārejas noteikumu 8.^{2}punktu līdz 2014.gada 1.janvārim tiesības

uz vecuma pensiju ir personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 10 gadiem.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja Latvijas apdrošināšanas stāžs, izslēdzot periodu no 1955.gada 1.septembra līdz 1960.gada 23.jūnijam, nesasniedz 10 gadus (saskaņā ar Lēmumā norādīto pieteicēja Latvijas apdrošināšanas stāžs pēc pārskatīšanas ir 8 gadi 5 mēneši 4 dienas). Tādējādi atbilstoši likumam „Par valsts pensijām" pieteicējam nav tiesību uz Latvijas vecuma pensiju, tāpēc piešķirtās pensijas izmaksāšana ir pārtraucama.

[14] Pārtraucot vecuma pensijas izmaksu sakarā ar to, ka pēc apdrošināšanas perioda izslēgšanas pieteicējam nepietiek pensijas piešķiršanai nepieciešamā kopējā stāža, iestāde tiesiski pārtraukusi arī piemaksas pie vecuma pensijas izmaksu.

[15] Nepamatots ir pieteicēja arguments, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts uz viņu nav attiecināms, jo minimālais Krievijas Federācijas izdienas pensijas piešķiršanai nepieciešamais stāžs ir 20 gadi un līdz ar to pieteicējam būtu tiesības uz šādu pensiju arī tad, ja izdienas stāžā netiktu ieskaitīti Latvijas valsts vecuma pensijas piešķiršanā vērā ņemtie periodi.

No lietas materiāliem izriet, ka Krievijas Federācijas izdienas pensija un Latvijas valsts vecuma pensija pieteicējam ir piešķirta daļēji par to pašu periodu.

Tas, ka pieteicējs Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņem par periodu no 1955.gada 1.septembra līdz 1960.gada 23.jūnijam, nozīmē ne tikai to, ka šis periods ir izmantots, lai noteiktu, vai pieteicējam ir tiesības uz Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Atbilstoši Krievijas Militāro pensiju likuma 14.pantam par katru izdienas stāža gadu, kas pārsniedz 20 gadus, izdienas pensijas apmērs tiek paaugstināts par 3 procentiem. Tātad, jo lielāks ir izdienas stāžs, jo lielāku izdienas pensiju persona saņem. Līdz ar to minētie periodi ietekmējuši arī pieteicēja Krievijas Federācijas izdienas pensijas apmēru, un ir pamats teikt, ka pieteicējs par šiem periodiem pensiju saņem divas reizes – gan no Krievijas Federācijas, gan no Latvijas Republikas.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts ir attiecināms uz pieteicēju.

[16] Nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka izdienas pensija nav uzskatāma par valsts pensiju. Saskaņā ar Krievijas Militāro pensiju likuma 10.pantu šīs Krievijas Federācijas izdienas pensijas tiek izmaksātas no federālā budžeta, līdz ar to tās ir uzskatāmas par valsts pensiju.

Latvijā ar jēdzienu „valsts pensija" tiek apzīmēta arī „izdienas pensija". Augstākā tiesa norādījusi, ka izdienas pensija un vecuma pensija kā valsts sociālās drošības sistēmas izmaksas no valsts budžeta līdzekļiem abas ir valsts pensijas (sk. Augstākās tiesas 2011.gada 29.decembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA- 1090/2011 12.punktu).

[17] Pretēji pieteicēja norādītajam, tiesa secina, ka uz viņu konkrētajā gadījumā nav attiecināms Līgums, jo saskaņā ar Līguma 3.panta 3.punktu līgums neattiecas uz Līgumslēdzēju Pušu bruņoto spēku un citu saskaņā ar Līgumslēdzēju Pušu tiesību aktiem izveidoto militāro formējumu militārpersonām, iekšlietu sistēmās komandējošā un ierindas sastāva personām, viņu ģimenes locekļiem, kā arī Latvijas Republikā – uz personām, kuru pensiju nodrošinājums nav īstenots valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros, Krievijas Federācijā – uz personām, kuras pensiju nodrošināšanas jomā ir pielīdzinātas minētajām amatpersonām.

Tā kā pieteicējs ir bijis Krievijas Federācijas militārpersona, kas redzams no Krievijas Federācijas vēstniecības Konsulārās nodaļas Sociālās nodrošināšanas nodaļas 2012.gada 18.septembra izziņas Nr.42997/1424, uz viņu neattiecas Līguma nosacījumi.

[18] Pieteicējs norāda, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts ierobežo Satversmē un starptautiskajās tiesību normās garantētās tiesības uz sociālo nodrošinājumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz pensijas izmaksu uzskatāmas par īpašumu Satversmes 105.panta izpratnē. Tomēr, vērtējot kādas tiesību normas atbilstību minētajam pantam, nepieciešams ņemt vērā to, vai lieta skar arī sociālo tiesību jomu. Ja lieta minēto jomu skar, tad vienlaikus ir atzīstams, ka pieteikuma iesniedzēja tiesības un tiesiskās intereses nevar tikt aizsargātas tādā pašā mērā, kā tas būtu gadījumā, ja ierobežotas būtu īpašuma tiesības to „klasiskajā" izpratnē (*sk. Satversmes tiesas 2007.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.2007-01-01 20. un 21.punktu*).

Satversmes tiesa ir arī atzinusi, ka attiecībā uz īpašuma tiesībām sociālo tiesību jomā valstij ir piešķirama plaša rīcības brīvība, jo arī Satversmes 105.pantā noteiktās tiesības vēl negarantē noteiktu pensijas apmēru un tās var ierobežot.

Satversmes 109.pantā garantētās tiesības var ierobežot, ja ierobežojums ir noteikts ar likumu, ir attaisnots ar leģitīmu mērķi un atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007.gada 9.oktobra sprieduma lietā Nr.2007-04-03 26. punktu*).

Ierobežojums saņemt divas pensijas par vienu un to pašu stāžu (apdrošināšanas periodu) ir noteikts ar likumu un tam ir leģitīms mērķis – sociālās apdrošināšanas budžeta ilgtspējas nodrošināšana.

Konkrētajā gadījumā nav konstatējams, ka pieteicējam vispār tiktu liegts sociālā nodrošinājuma sistēmas atbalsts. Lietā esošie materiāli apstiprina, ka pieteicējam pensiju maksā Krievijas Federācija, kas saskaņā ar Vienošanos ir valsts, kurai primāri jānodrošina pieteicēja kā Krievijas Federācijas militārpersonas tiesības uz pensiju un citiem pabalstiem saskaņā ar Krievijas

Federācijas tiesību aktiem. Tādējādi secināms, ka pieteicējam tiek sniegts sociālais nodrošinājums, kas ir ņemams vērā, lemjot par citu – Latvijas Republikas sociālā nodrošinājuma līdzekļu piešķiršanu vai izmaksu.

Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 1.protokola 1.panta piemērošana visbiežāk tiek vērtēta kopsakarībā ar šajā konvencijā norādīto cilvēka pamattiesību aizsardzību, jo īpašuma tiesību ierobežošana, ja tā ir pamatota ar sabiedrības interesēm, ir pieļaujama. Tiesas ieskatā nav konstatējams, ka ir noticis minētās konvencijas 1.protokola 1.panta pārkāpums.

[19] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 104.panta otrās daļas pirmajam teikumam, ja tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Latvijas Republikas Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai.

No minētās tiesību normas izriet, ka tiesa izlemj jautājumu par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā tad, ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesai rodas šaubas par tiesību normas atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normām. Savukārt no minētās tiesību normas neizriet tiesas pienākums vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu pēc personas lūguma.

Tiesai konkrētajā gadījumā nepastāv šaubas par likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkta normas atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normām.

[20] Pastāvot iepriekš lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks, savukārt pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. un 289.–291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 3.maija lēmuma Nr.11-8/4384 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2014.gada 25.jūlijā.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe